

๕๓๘
นิติ ไศลกของฮินดู

พิมพ์ ในการพระราชทานเพลิงศพ

หม่อมเจ้าหญิงเจดีย์วรวรรณมาลา

ธิดาพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

กรมหมื่นราชศักดิ์สโมสร

แต่เปลี่ยนชื่อยา

หม่อมเจ้าวิเศษศักดิ์

พ. ศ. ๒๔๖๔

นิติ โคลกของฮินดู

พิมพ์ ในการพระราชทานเพลิงศพ

หม่อมเจ้าหญิงเจดีย์วรวรรณมาลา

ธิดาพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

กรมหมื่นราชศักดิ์สโมสร

แด่ปณชายา

หม่อมเจ้าวิเศษศักดิ์

พ. ศ. ๒๔๖๔

กรมศิลปากร ippy

พิพิธภัณฑ์พระพิฆเนศ

กรมศิลปากร

กรมศิลปากร

กรมศิลปากร

กรมศิลปากร

กรมศิลปากร

๑๙๖๗ .ค. พ.

นิติ โศลกของฮินดู

(เคยตงวิทยาคารย่เล่ม ๘ ตอนที่ ๒๒)

นิติโศลกซึ่งจะนำแต่ใจความมากล่าว
ในต่อไปนี้ เป็นบทกลอนกล่าวด้วยข้อ
จรรยา ซึ่งพวกฮินดูถือเป็นสุภาสิต ให้
พูดใช้เขียนกันอยู่แพร่หลาย ตามบรรดา
โรงเรียนในประเทศ อินเดีย โดยมากถึงแก่
นำเข้าไปในหลักสูตร เกณฑ์ให้นักเรียน
ท่องจำไว้ เพื่อจะได้ ถือเป็นทางปฏิบัติ
ในเวลาเติบโตต่อไปเบื้องหน้า

๑. ผู้ที่เลี้ยงดูเราเป็นพ่อเรา ผู้ที่ช่วย
เหลือเราเป็นพี่เรา ผู้ที่เชื่อถือเราเป็นเพื่อน

เรา และผู้ที่มิสนใจคอยอย่างเดียวกันกับ
เราเป็นญาติเรา

๒. ถ้าเธอผลไม้อันหอมเผื่อนแช่ลงใน
น้ำเชื่อมปรุง ซึ่งทำด้วยน้ำตาลน้ำผึ้งและ
เนยใสผสมกัน น้ำเชื่อมนั้นก็พลอยหอม
เผื่อนไปด้วย และถึงจะเอาน้ำนั้นมาเติมลง
สักเท่าใด ๆ ทั้งปี น้ำเชื่อมนั้นก็决不
คลายรสหอม ทั้งนี้เปรียบได้กับคนพาล
แม้ถึงเราจะทำดีต่อสักเพียงไร ก็จะไม่
หมดวิสัยพาลได้

๓. จงระวังอย่าได้รักถิ่นถานอื่นที่ไม่
ใช่บ้านเมืองของตัว และรับใช้คนอื่นที่
เป็นชาวต่างประเทศ จงผลจากพี่น้องที่

เป็นญาติแต่ชื่อ และถอยห่างจากครูผู้จะ
ทำประโยชน์ให้แก่ตัวมิได้

๔. ถ้าบุคคลผู้ใดกระทำให้ ครอบครัว
เสียชื่อเสียง ก็ควรจะขับไล่บุคคลผู้นั้นเสีย
ถ้า ครอบครัวใด กระทำให้ หมู่บ้าน เสียชื่อ
เสีย ก็ควรจะขับไล่ครอบครัวนั้นเสีย
ถ้าหมู่บ้านใดกระทำให้ เขตแขวงเสียชื่อ
เสีย ก็ควรจะทำลายหมู่บ้าน นั้นเสีย
และถ้าหัวเมืองใดกระทำให้ ตัวของตัวเอง
ได้ความเสียหาย ก็ควรจะรีบหนีออกจาก
บ้านเมืองนั้นทันที

๕. ในขณะที่ได้ความลำบากยากเข็ญ
อย่างสาหัส ผู้ที่ช่วยเรานั้นแหละคือเพื่อน

๖. ผู้ที่มีคุณแก่เรา แม้แต่จะเป็นคนต่ำ หรืออนาถากว่า เราสักเท่าใด ๆ ก็ควรนับว่าเป็นสหายของเราได้ ส่วนผู้ที่พยายามจะทำร้ายแก่เรา ต้องถือว่าเป็นศัตรู เปรียบได้กับต้นไม้ฝากหญ้าที่ในป่า แม้แต่รูปร่างไม่เหมือนกับตัวเรา ก็ยังนำบัตโรคในร่างกายเราให้หายได้

๗. เราจะทำ ดี แก่ คน พาลได้ ก็แต่อย่าง เอนิ้วมือ เขียนตัวหนึ่งดื่อบนพื้นน้ำ คือ พอขีดลงแล้ว ก็สิ้นรอย แต่ความดีที่ทำแก่คนสุภาพเรียบร้อยนั้นเปรียบเสมือนรอยจารึกบนแผ่นศิลาอันไม่รู้จักลบเลือน

๘. เราควรยืนห่างรถห้าหลา ห่างม้า

สิบหลา และห่างข้างร้อยหลา แต่ห่างคน
พาดนั้น เหลือที่จะคนนาได้

๙. ถ้าจะมีผู้ถามว่า อำนาจคนพาดกับ
พิษงูเห่า ข้างไหนจะร้ายกว่ากัน ก็จะต้อง
ตอบว่า อำนาจคนพาดร้ายแรงกว่ามาก
เพราะเราจะเสกเป่าด้วยมนต์อย่างใด ๆ
ก็คงไม่สามารถที่จะช่วย บุคคลให้รอดพ้น
จากอำนาจของคนพาดได้ ส่วนพิษงูนั้น
เล่า เราอาจจะกำจัดให้หายได้ ด้วยมนต์

๑๐. การที่จะ สอน คน พาด ให้ กลับ
สันดานร้ายเป็นดีนั้น ก็เท่ากับจะบอกหม
ให้ รักษาความสะอาด และการที่จะเอนน้ำ
นมวัวปนน้ำให้หงส์กิน ก็ย่อมไม่สำเร็จ

เพราะหงส์เป็นสัตว์ วิชาแยกน้ำออกจาก
นมวัวได้

๑๑. พิชแมลงป่องอยู่ที่หาง พิชตัว
เหลือบ อยู่ที่หัว พิช งู อยู่ที่เขี้ยว แต่
พิชคนพาลนั้นอยู่ทั่วสรรพางค์กาย

๑๒. คนฉลาด รู้จัก รักษาใจ ไม่
ยินดี ยินร้าย ใน ความ ทุกข์ ความ สุข มาก
จนเกินส่วน

๑๓. คนฉลาดนั้น คือ ผู้ที่รู้ว่าควรจะ
พูดเมื่อไร ควรจะหยุดปากเมื่อไร คน
ชนิดนี้คบเป็นเพื่อนได้ และย่อมจะไม่รับ
ภาระซึ่งเห็นว่าเหลือ บากกว่าแรงตน

๑๔. ความดี คือสหาย ความชั่วคือ

ศัตรู ความไม่สนใจนึกคือโรคอย่างร้าย
และ ความกลัว อย่างใจเตี้ย ย่อมเป็นของช
ใจทุกเมื่อ

๑๕. กาเป็นดังหมาในจำพวกนก ลา
เป็นดังหมาในจำพวกสัตว์จตุบาท แต่สัตว์
ที่เป็น หมา อย่างเลวทรามที่สุดก็คือ คน ที่
เกลียดชังเพื่อนฝูงของตนเอง

๑๖. บุตรีดีเป็นสิ่งที่เชิดชูวงศ์ตระกูล
เสมอ ด้วย แสงอาทิตย์ ที่ส่องโลกในเวลา
กลางวัน และแสงจันทร์ที่ส่องโลกใน
เวลากลางคืน

๑๗. แสงวันแสวงหาผลที่เน่าเปื่อย
กษัตริย์แสวงหาการสงคราม คนชั่วช้า

แสวงหาการทะเลาะวิวาท แต่คนที่แสวง
ความสงบเรียบร้อย

๑๘. คนที่มีใจผ่องแผ้ว เป็นธรรม
เปรียบเหมือนต้นไม้ ที่มีใบใหญ่ สำหรับ
แต่จะให้แดดเผา ส่วนคนที่อาศัยอยู่ภาย
ใต้ ก็ได้ร่มเย็นทั่วหน้ากัน

๑๙. เมื่อเราตาย ทรัพย์สมบัติที่หา
ไว้ได้ ทั้งอยู่ที่บ้าน ญาติมิตรตามไปได้
แต่เพียงถึงกองฟอน ส่วน ความดี ความ
ชื่อนั้นย่อมติดตามเราต่อไปอีก

๒๐. ชื่อเสียงยศศักดิ์เมื่อเกิดมีขึ้นแล้ว
ก็ลบเลือนไปราวกับฝัน รูปโฉมโฉมพรรณ
ที่สวยงามร่วงโรยไปดังดอกไม้วีชีวิตที่

ยังยืนยอมนั้นไปเหมือนฟ้าแถบ เพราะ
 ฉะนั้น ถ้าจะเปรียบ ความเป็นอยู่ ของมนุษย์
 ก็ได้ กับ โพลที่ผุดขึ้นมาจากน้ำแล้ว ลอย
 อยู่ชั่วประเดี๋ยวเดียว

๒๑. เมื่อลงไป ในแม่น้ำ ให้ นึก
 ถึงกระแสน้ำให้ มาก ๆ และเมื่อไปใกล้
 สัตว์ ให้ นึกถึงเขี้ยวและเล็บของมันให้
 จงหนัก

๒๒. จงระวัง อย่ามี ความเชื่อถือใน
 บุคคลที่เป็นเพื่อนแต่ปาก หญิงชั่วมักจะ
 ทำให้เข้าใจ และ คนที่ต้องทำสิ่งใด
 ด้วยถูกบังคับ เราจะหมายเอาการงานที่
 ดีจากผู้นั้น ย่อมไม่ควร

๒๓. คนกล้า อาจจะ เห็นได้ ใน เมื่อ
เกิดอันตราย ภรรยาตีปรากฏในเมื่อเรตก
ยาก เพื่อนตายรู้ได้ ในเมื่อเกิดยุคเชิญ
และญาติที่สตัยชื่อ เราคงจะได้ พบใน
เมื่อแต่งงาน

๒๔. คนอสังขยธรรมที่ซ่อนเร้นความ
ชั่วของตน เพื่อจะให้เขาเห็นว่าเป็นคนดี
นั้น เปรียบได้ กับน้ำส้มสาชู ซึ่งมีผู้
พยายามจะทำให้หวาน ด้วยเอาการบร
ชमतเชิยง และแก่นจันทน์ปรงลงไป แต่ก็
ไม่สำเร็จ น้ำส้มย่อมคงรสเปรี้ยวอยู่เช่น
นั้นเอง

๒๕. การที่ชมต่อหน้าคน แล้วทำว่า

ลับหลัง ก็เท่ากับเอาสุรามฤตผสมกับยาเบื่อ

๒๖. กระจก เเงา เปน ของไม่มี ประ
โยชน์แก่คนตาบอดฉันใด วิชาความรู้ก็
เปนสิ่งไม่มีคุณแก่คนไร้ปัญญาฉันนั้น

๒๗. จงระวัง อย่า ได้ลงทุนใน เมื่อ
ยังไม่คิดเห็นกำไร อย่ารีบธุระในเมื่อ
ยังมีได้ ตรูทรองดูให้ ดีเสียก่อน อย่า
ทะเลาะวิวาท ในเมื่อยังไม่มีความอันสมควร
ถ้าและผู้ใดไม่กระทำตามสุภาษิต เหล่านี้
แล้วก็ชื่อว่าผู้นั้นหาความพินาศใส่ตัวเอง

๒๘. ผู้ที่หมั่นจะไม่รู้จัก หิวกระหาย
ผู้ที่มิสัจจะไม่บาป ผู้ที่ระวังตัวจะไม่ต้อง
ตกใจ และผู้ที่รู้ว่าควรพูดเมื่อไร และ

ควรสงบปากเมื่อไร จะไม่ต้อง เกิดความ
ถึงแก่ทะเลาะวิวาทกัน

๒๙. ความจริงเสมอด้วยมารดา ความ
ชอบธรรมเสมอด้วยบิดา ความกรุณาเสมอ
ด้วยภรรยา ความนับถือเสมอด้วยสหาย
ความอ่อนน้อมเสมอด้วยบุตร ถ้าและเรา
ห้อมล้อมไปด้วยญาติมิตรจำพวกนี้ เราก็
ปราศจากภัยคือความกลัวทุกเมื่อ

๓๐. ดูเหมือนว่า ควักเอาไข่มุก ออก
จากปากจระเข้ หรือเอาเงาะขึ้นพื้นศิรชะเปน
ตั้งมาลัย จะง่ายตายและปราศจากอันตราย
เสียยิ่งกว่าสอนคนโง่แกมหยิ่งให้เชื่อฟัง

๓๑. คน ตระหนี่ ไม่ คิด ถึงหน้าผู้ใด

คนหิวไม่คิด ถึงว่าอาหารนั้นจะเลี้ยว หรือดี
และ คน ที่ชอบรักการเล่าเรียน ไม่รู้จัก
เกียจคร้าน

๓๒. ยศศักดิ์ เปรียบ ดังฟอง ซึ่งลอย
อยู่ในน้ำ ความเป็นหนุ่มสาวผ่านไป
รวดเร็วราวกับเงามืด ความมั่งมีเสื่อมสิ้น
ไต่ตั้งก่อนเมฆที่ต้องลมหอบ เหตุฉะนั้นผู้
คนจึงควรหันเข้าหาความดี แล้วยึดเหนี่ยว
ไว้ให้มั่น

๓๓. ให้พึงคิดเห็นเป็นแน่แท้แก่ใจ
ว่า ความตายจึงคอยท่าเราอยู่ราวกับเลือด
ที่จะคอยตะครุบสัตว์กินเป็นอาหาร โรคภัย
ติดตามตัวเราอยู่เสมอ ดังว่าศัตรูที่ซ่อนตัว

สันดานหยาบ ความสุข สนุกสบายใน
มนุษย์ โลกก็เท่ากับน้ำหม้อหนึ่ง ที่ค่อย ๆ
หยดอยู่เสมอจนกว่าจะหมดสิ้นไป

๓๔. ผู้ที่หาความสุขมิได้ คือ บุตร
ที่มีบิดาเป็นหนี้ บิดาที่มีบุตรเป็นคนสัน
ดานชั่วร้าย และภรรยาที่มีสามีเป็นคน
ไม่ซื่อสัตย์

๓๕. จงระวังอย่าวิวาทกับคนทำกับ
ข้าว กับแพทย์, กับเศรษฐี, และกับ
คนหัวดี

๓๖. ต้นไม้ที่ไร้ผล นกจะไม่จับ
ใบที่ไร้ร่วมไม้ สัตว์จะไม่อาศัย เถา
วัลย์ที่ไร้ดอก แมลงจะไม่เกาะ ตำรา

ที่ไว้ กระแสน้ำ ปลิงจะไม่อยู่ ชายที่
ไว้ ทรัพย์และความหนุ่ม หญิงจะออก
หาก และนายที่ไว้ ความสมบูรณ์ บ่าว
จะหนี นี่และถึงว่า โลกนี้ตั้งอยู่ได้ก็
ด้วยความคิดถึงตัวเองเป็นใหญ่

๓๗. ผู้รู้ความลึกของทะเลได้ ก็คือ
ทะเลเอง และผู้ที่รู้ความกว้างขวางของ
ฟ้าได้ ก็คือ ฟ้าเอง (เพราะฉะนั้นผู้ที่
จะรู้จักความดีในตัวเองได้ ก็คือตัวของ
ตัวเอง ? จรัส.)

๓๘. ถึง เรา จะมีความรู้สึกปานใด
เราก็ยังมีสิ่งที่จะต้องเรียนต่อไปอีก ถึง
พระมหากษัตริย์จะ ทรงพระเมตตา เราสัก

ปานใดเราก็ยังมีสิ่งที่จะต้องเกรง ขามอยู่
 นั้นเอง และถึงผู้หญิงจะรักเราปานใด
 เราก็มีสิ่งที่จะต้องระวังให้จงหนัก

๓๙. จะรู้เนื้อทองได้ ด้วยก้อนหิน
 จะรู้กำลังกระบือได้ ด้วยของที่บรรทุก จะ
 รู้สันดานผู้ชายได้ ด้วยคำพูด แต่ที่จะให้
 ล่วงรู้ความคิดของสตรีนั้น ยังไม่มีอะไร
 ที่จะสำแดงให้เห็นได้ เปนแน่แท้

๔๐. คนฉลาดย่อมไม่ขยายความคิด
 ของตนให้ ผู้ใดรู้ จักกว่าผู้นั้นจะได้
 สำแดงความในใจของเขาให้ตนรู้เสียก่อน
 แล้ว

๔๑. ไม่มีอะไร จะเป็นของให้

ความลำบากยากแค้นยิ่งกว่าเงิน เพราะ
จะหาที่ลำบาก จะเก็บที่ลำบาก จะใช้ก็
ลำบาก และเมื่อหายก็ลำบาก

๔๒. จงระวังอย่าได้ตั้งถิ่น ที่อาศัย
อยู่ในย่านที่ไม่มีวัด ไม่มีผู้ ใหญ่บ้าน
ไม่มีโรงเรียน ไม่มีแม่น้ำ ไม่มีโหร
และไม่มีแพทย์

๔๓. ผู้ที่^๒ไม่มีความรู้^๒แล้วขอตัวอ้างว่า
มีความรู้^๒ กับผู้^๒ที่มีความรู้^๒แล้วเกลียดทำ
เป็นตั้งว่า^๒ไม่มีความรู้^๒ เป็นคนมีความผิด^๒
เสมอกัน

๔๔. มีคนตามจำพวกที่มีผู้^๒อยากจะรับ
รองไม่ว่าที่^๒ไหน คือ ทหารกล้า ๑ ผู้^๒มี

ความรู้ ๑ หญิงสว ๑

๔๕. ความเชื่อ^๕เพื่อของหญิงนครโส
ภณ^๕ ในชั้นแรกดูราวกับว่าเป็นน้ำสุ
รามฤต แต่ในไม่ช้า ก็จะถูกกลืนกลาย
เป็นยาเบื่อเมาไป ส่วนการเล่าเรียนนั้นเล่า
ในชั้นแรกก็ดูเป็นการยากลำบากนักหนา
แต่เมื่อเรียนรู้^๕แล้ว ก็จะถูกกลืนกลายเป็น
ความชื่นชมยินดีไปได้

๔๖. คนที่ควรจะพยายามทำตัวให้
เป็นดังแก่นจันทร์ ที่กระทำให้มีกลิ่น
หอมพุ่งจนกระทั่งชวานที่ชาวป่าใช้ตัดโคน
ตนเอง

